

DERINIMO PAŽYMA

**Dėl Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-2160 pakeitimo įstatymo projekto
(toliau – įstatymo projektas) (TAIS Nr. 19-4285; 4286)**

Eil. Nr.	Institucijos, su kuria derinta, pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
1	Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2019-04-23 raštas Nr. 25/6-0-7331	<p>Manome, kad Projekto 10 str. turėtų būti papildytas nuostata, kad institucijos, atsakingos už tarptautinių sankcijų priežiūrą, savo kompetencijos ribose atliktų administracinį galimo sankcijų pažeidimo tyrimą ir, duomenims apie galimą pažeidimą pasitvirtinus, apie tai informuotų koordinuojančią instituciją.</p> <p>Siūlome 10 str. 2 d. išdėstyti taip:</p> <p>"Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūrą atliekanti ar koordinuojanti institucija, atlikusi administracinį galimo sankcijų pažeidimo tyrimą ir įtarusi, kad padaryta nusikalstama veika, susijusi su tarptautinių sankcijų pažeidimu, apie tai nedelsdama raštu informuoja ikiteisminio tyrimo įstaigą, nurodytą tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros tvarkos apraše, išskyrus atvejus, kai nusikalstamą veiką įtarusi institucija pati yra atsakinga už atitinkamos rūšies sankcijų pažeidimų tyrimą. Ikiteisminio tyrimo įstaigai kartu su pranešimu pateikiama visa turima su įtariama nusikalstama veika susijusi informacija, nurodomi galimo pažeidimo tyrimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir pateikiami tai patvirtinantys dokumentai ir kiti duomenys."</p> <p>Taip pat manome, kad tikslinga papildyti Projektą, nustatant, kad tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros ar koordinuojanti institucija, jei ji nėra atsakinga už atitinkamos rūšies sankcijų pažeidimų tyrimą, įtarusi nusikalstamą veiką, susijusią su tarptautinių sankcijų pažeidimu, apie tai nedelsdama raštu informuoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muitinės kriminalinę tarnybą, jei nustatomi ekonominių sankcijų pažeidimai. • Tarnybą, jei nustatomi finansinių sankcijų pažeidimai. 	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Užsienio reikalų ministerijos manymu, Įstatymo projekte būtina skirti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūrą ir administracinės teisenos vykdymo ar ikiteisminio tyrimo pradėjimo institutus. Tarptautinių sankcijų galimų pažeidimų fiksavimas pagal surinktą informaciją yra vienas iš vykdomos priežiūros, kaip ji apibrėžiama Įstatymo projekto 9 str., sudėtinių elementų. Tačiau vykdyti administracinių nusižengimų teiseną ar pradėti ikiteisminį tyrimą gali tik tų institucijų, kurios yra išvardytos atitinkamai Administracinių nusižengimų kodekso (ANK) 589 str. ir Baudžiamojo proceso kodekso (BPK) 165 str., pareigūnai. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto 10 str. 2 d. formuluotė patikslinta siekiant aptarti tokius atvejus, kai tarptautinių sankcijų įgyvendinimą prižiūrinčios ir administracinę teiseną vykdančioms ar ikiteisminį tyrimą pradedančioms institucijoms nenumatomos tapačios funkcijos. Kita vertus, pagrindai, kuriais vykdoma administracinė teisena ar pradedamas ikiteisminis tyrimas, ir už tai atsakingos institucijos aptartos ANK ir BPK, todėl tai nėra Įstatymo projekto reguliavimo dalykas ir atitinkamai 10 str. 2 d. normos struktūra yra blanketinė.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Policiją, jei nustatomi politinių, visuomeninių ar susisiekiama (kiek tai susiję su pašto, elektroninių ryšių ir (ar) kitokių ryšių ir susisiekiama su subjektais, dėl kurių įgyvendinamos tarptautinės sankcijos, apribojimais) sankcijų pažeidimai. • Valstybės sienos apsaugos tarnybą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, jei nustatomi susisiekiama (kiek tai susiję su transporto (geležinkelių, kelių, vandens, oro) ir asmenų judėjimu kertant Lietuvos Respublikos valstybės sieną) sankcijų pažeidimai. 	
2	Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2019-04-23 raštas Nr. 25/6-0-7331	<p>„<...> atkreipiamė dėmesį į atskirus aspektus, susijusius su sankcijomis, taikomomis su teroristine veikla susijusiems asmenims. Nauja įstatymo redakcija, Tarnybos nuomone, privalo atitikti privalomus tarptautinius reikalavimus, t.y. 6 FATF rekomendaciją (žr. puslapį 32 FATF metodologijoje):¹</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kriterijai 6.1., 6.2.: Privalo būti nustatyta institucija (ar teismas), kuri siūlo įtraukti asmenis į sankcijų sąrašus, ir visas tokio siūlymo mechanizmas. Tam nebūtinai asmens teistumas ar įtariamojo statusas baudžiamajame procese. • Kriterijai 6.4, 6.5 yra susiję su lėšų įšaldymo mechanizmu. Nėra aiškus lėšų įšaldymo mechanizmas, jei to prašytų kita valstybė. • Kriterijai 6.6, 6.7 yra susiję su lėšų įšaldymo nutraukimo, išbraukimo iš sąrašų, taip pat leidimų naudotis lėšomis tam tikrais atvejais procedūromis. <...>“ 	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įvertinusi FATF 6.1 (a) ir 6.2 (a) rekomendacijas, Užsienio reikalų ministerija papildė Įstatymo projekto 7 str. 2 d. nuostata, kuri atspindi nusistovėjusią praktiką, kad Užsienio reikalų ministerija kaip tarptautinių sankcijų įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje koordinuojanti institucija savo iniciatyva ar kitų priežiūros institucijų pagrįstu prašymu Jungtinėms Tautoms, Europos Sąjungai ir kitoms tarptautinėms organizacijoms teikia pasiūlymus nustatyti, ar atšaukti tarptautines sankcijas.</p> <p>Dar kartą įvertinusi FATF 6.1 (išskyrus (a)), 6.2 (išskyrus (a)), 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 ir 6.7 rekomendacijas pagal jų esmę, turinio ir už jo koordinavimą Lietuvoje atsakingų Lietuvos institucijų kompetencijų ir susijusių Lietuvos Respublikos teisės aktų požiūriu, Užsienio reikalų ministerija pakartotinai padarė išvadą, kad šios rekomendacijos ir jų tinkamas įgyvendinimas nėra šio Įstatymo projekto, skirto tarptautinėms sankcijoms įgyvendinti, objektas. Šios rekomendacijos skirtos paraginti valstybes sukurti efektyvius terorizmo veikos ir jo finansavimo užkardymo mechanizmus, įskaitant kitų valstybių prašymus, su terorizmo veikla susijusių asmenų nustatymą, nedelsiamą jų lėšų ir kito turto įšaldymą, <i>iki kol šių asmenų atžvilgiu bus nustatytos tarptautinės sankcijos</i>. Šiuos klausimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo</p>

			<p>prevencijos įstatymas, kurio 3 str. nurodytos už teroristų finansavimo prevenciją atsakingos Lietuvos Respublikos institucijos. Būtent už šios srities kuravimą atsakingos institucijos, jei tikslinga, turėtų pateikti pasiūlymus įtraukti su terorizmo veikla siejamus asmenis į tarptautinių sankcijų sąrašus. Užsienio reikalų ministerija šiuos prašymus pateiktų tarptautinėms organizacijoms. Jei pastabų teikėjas mano, kad tinkamam FATF 6.1 (išskyrus (a)), 6.2 (išskyrus (a)), 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 ir 6.7 rekomendacijų įgyvendinimui Lietuvos Respublikoje trūksta teisinio reglamentavimo, Užsienio reikalų ministerija siūlo apsvarstyti galimybes atitinkamai pakeisti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymą.</p>
3	<p>Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2019-04-23 raštas Nr. 25/6-0-7331</p>	<p>„<...> manome, kad vadovaujantis 2013 m. gruodžio 23 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymo Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ 112 punktu, projektas negali būti dėstomas nauja redakcija, taip pat privalo būti parengtas projekto lyginamasis variantas, nebent įstatymas būtų keičiamas iš esmės, atsižvelgus į Tarnybos projektui teikiamas pastabas.</p>	<p>Neatsižvelgta Pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ 112 punktą, rengiant teisės akto pakeitimo projektą, kartu parengiamas ir teisės akto pakeitimo projekto lyginamasis variantas. Keičiant įstatymą, projekto lyginamasis variantas rengiamas visada, išskyrus Rekomendacijų 114 punkte nurodytus atvejus. 114 punkto 1 papunktyje nurodoma, kad teisės akto projekto lyginamasis variantas nerengiamas, kai teisės aktas dėstomas nauja redakcija. Nepaisant to, pagrindiniai Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai, palyginti su galiojančiu įstatymu, pastraipsniui aptarti Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.</p>
4	<p>Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2019-04-26 raštas Nr. (1.9E) 2T-372</p>	<p>4. Iš Įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalies nuostatos nėra aišku, kokius sprendimus dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo išimčių, kurios numatytos Europos Sąjungos <i>tiesiogiai taikomame</i> teisės akte, galėtų priimti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros institucijos.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies Tarptautines sankcijas nustatančiuose tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose paprastai numatomi ir tarptautinių sankcijų taikymo išimčių pagrindai, pavyzdžiui, leidžiantys sankcionuojamiems subjektams prašyti nutraukti tam tikrų lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymą pagrindiniams poreikiams tenkinti, teisinėms paslaugoms apmokėti ir kt. Įstatymo projekto 4 str. 1 d. formuluotė patikslinta, kad neliktų dviprasmiškumo, jog sprendimai priimami būtent dėl tokių išimčių taikymo.</p>

5	<p>Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2019-04-26 raštas Nr. (1.9E) 2T-372</p>	<p>7. Siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo, siūlytina Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalyje detaliau apibrėžti, kokia informacija apie Lietuvos Respublikoje įgyvendinamas tarptautines sankcijas yra skelbiama Užsienio reikalų ministerijos interneto svetainėje.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies Rengiant Įstatymo projektą, 7 str. 1 d. nuostatoje svarstyta galimybė suinteresuotiems asmenims pateikti nuorodą į specializuotą Užsienio reikalų ministerijos interneto svetainę, skirtą informacijai apie tarptautinių sankcijų įgyvendinimą www.urm.lt/sankcijos. Šioje svetainėje skelbiama pačios įvairiausios apimtys ir turinio informacija, kuri gali būti aktuali ieškantiems informacijos apie tarptautines sankcijas – bendro pobūdžio informacija, nuorodos į tiesiogiai taikomos Europos Sąjungos teisės aktus ir Lietuvos Respublikos teisės aktus įgyvendinant tarptautines sankcijas, pateikiami atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, nurodomos atsakingos Lietuvos Respublikos institucijos ir kontaktiniai asmenys, pateikiamos konkrečių tarptautinių sankcijų įgyvendinimo rekomendacijos ir bet kokia kita aktuali informacija. Ši informacija yra įvairiapusė, tad ją konkrečiai apibrėžti yra sudėtinga. Kadangi teisėkūros taisyklės nenumato galimybės Įstatyme pateikti interneto svetainės adresu, siūlyta 7 str. 1 d. nuostata iš esmės prarado savo prasmę. Dėl to Užsienio reikalų ministerija pasirinko šiuo metu galiojančio keičiamo įstatymo 11 str. formuluootę.</p>
6	<p>Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2019-04-26 raštas Nr. (1.9E) 2T-372</p>	<p>8. Atsižvelgiant į Įstatymo projekto 1 straipsnyje nustatytą jo paskirtį bei reguliavimo apimtį, svarstytinas Įstatymo projekte nurodytas šio teisės akto pavadinimo patikslinimas, pavadinimą formuluojant taip: „Tarptautinių nekarinių sankcijų įgyvendinimo įstatymas“.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies Vietoj įstatymo projekto pavadinimo papildymo žodžiu „nekarinių“ siūloma atsisakyti šio žodžio 1 str. 2 d., o kartu atsisakyti ir tariamo tarptautinių sankcijų skirstymo į nekarines ir karines. Pažymėtina, kad pačioje Jungtinių Tautų Chartijoje (7 skyriuje) nėra vartojamas žodis „sankcijos“, o kalbama apie priemones, nesusijusias arba susijusias su ginkluotos jėgos naudojimu. Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos įsteigti sankcijų režimai yra grindžiami būtent Jungtinių Tautų Chartijos 41 str., t. y. priemonėmis, nesusijusiomis su ginkluotos jėgos naudojimu. Tomis pačiomis priemonėmis iš esmės yra grindžiamos ir Europos Sąjungos ribojamosios priemonės. Atitinkamai tiek įstatymo projekto kontekste, tiek ir apskritai tarptautinėmis sankcijomis tikslinga laikyti tik tokias priemones, kurios</p>

			nėra susijusios su ginkluotos jėgos panaudojimu. Priešingu atveju kalbama bus ne apie sankcijas, o apie ginkluotos jėgos panaudojimo autorizavimą, ir tai bus ne šio, o Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo ar kitų susijusių teisės aktų reguliavimo dalykas.
7	Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2019-05-03 raštas Nr. (24.30-72)-3-1729	Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 1155, nustatyta, kad Užsienio reikalų ministerija, siekdama jai nustatytų tikslų, koordinuoja Lietuvos užsienio prekybos politikos formavimą, kartu su kitomis valstybės institucijomis ir įstaigomis dalyvauja ją įgyvendinant (6.1.3 punktas), pagal kompetenciją dalyvauja formuojant Lietuvos Respublikos ekonominio saugumui užtikrinimo politiką, koordinuoja jos įgyvendinimą, teikia valstybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl ekonominio saugumo užtikrinimo priemonių (6.1.4 punktas), siūlome įstatymo projekto 8 straipsnyje „Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros institucijos“ Užsienio reikalų ministerijos neišbraukti iš institucijų, atsakingų už ekonominių sankcijų įgyvendinimą priežiūrą, sąrašo.	Neatsižvelgta Įstatymo projekte patikslinta tarptautinių ekonominių sankcijų apibrėžtis: atsisakoma pertekliniu tapusio dvejopos paskirties prekių ir karinės įrangos prekybos minėjimo. Prekyba šiomis prekėmis iš esmės vertintina kaip vienas iš tarptautinių ekonominių sankcijų porūšių ir ją pakankamai apibrėžia bendra nuostata „prekybos su subjektais, kuriems taikomos tarptautinės sankcijos, apribojimai“. Prekyba šiomis prekėmis yra licencijuojama ir reguliuojama Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymu Nr. I-1022, tad vadovaujantis šio įstatymo reguliavimo paskirtimi ir taikymu, Užsienio reikalų ministerija išbraukiama iš ekonominių sankcijų įgyvendinimo priežiūros institucijų sąrašo. Be to, Įstatymo projekto 8 str. 1 d. numatoma, kad tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūrą atlieka Lietuvos Respublikos institucijos pagal kompetenciją.

Užsienio reikalų ministras

 Linas Linkevičius

 Dalia Kaminskienė
 Vyriausioji specialistė